

САНХҮҮГИЙН
ЗОХИЦУУЛАХ
ХОРОО

ҮНЭТ ЦААСНЫ ЗАХ ЗЭЭЛ
2022 ОНЫ 1 ДҮГЭЭР УЛИРЛЫН НЭГДСЭН ТАЙЛАН

Улаанбаатар хот
2022 он

АГУУЛГА

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ: ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ХӨГЖЛИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД.....	2
1.1. Зах зээлийн үнэлгээ.....	2
1.2. Хөрвөх чадвар.....	3
1.3. Үнэт цаасны зах зээлийн индексүүд.....	3
ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ. ҮНЭТ ЦААСНЫ ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ЭРЭЛТ, НИЙЛҮҮЛЭЛТ.....	4
2.1. Үнэт цаасны зах зээлийн нийлүүлэлт	4
2.1.1. Хувьцааны арилжаа.....	5
2.1.2. Компанийн өрийн хэрэгслийн арилжаа	6
2.1.3. Хөрөнгө оруулалтын сангийн нэгж эрхийн арилжаа.....	6
2.1.4. Хөдөө аж ахуйн биржийн арилжаа	7
2.1.5. Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас	7
2.2. Үнэт цаасны зах зээлийн эрэлт	7
2.2.1. Хөрөнгө оруулагчдын бүтэц	7
2.3. Биржийн бус зах зээлийн үйл ажиллагаа	8
ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ. ҮНЭТ ЦААСНЫ ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ОРОЛЦОГЧИД	9
3.1. Гадаад улсын арилжаа эрхлэх байгууллагад зуучлах үйл ажиллагааны зөвшөөрөл авсан компаниудын талаар	10
ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ. ҮНЭТ ЦААСНЫ ЗАХ ЗЭЭЛ ДЭЭР САНХҮҮГИЙН ЗОХИЦУУЛАХ ХОРООНООС АВЧ ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН ОНЦЛОХ АРГА ХЭМЖЭЭ	11
4.1. Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хууль.....	11
4.2. Хөрөнгө оруулалтын сангийн журам	11
4.3. Хөрөнгийн зах зээлд гарсан шинэ бүтээгдэхүүн.....	11
4.4. Гадаад харилцаа, хамтын ажиллагаа	12
4.4.1. Тогтвортой санхүүжилтийн холбоо /ТоС холбоо/:	12

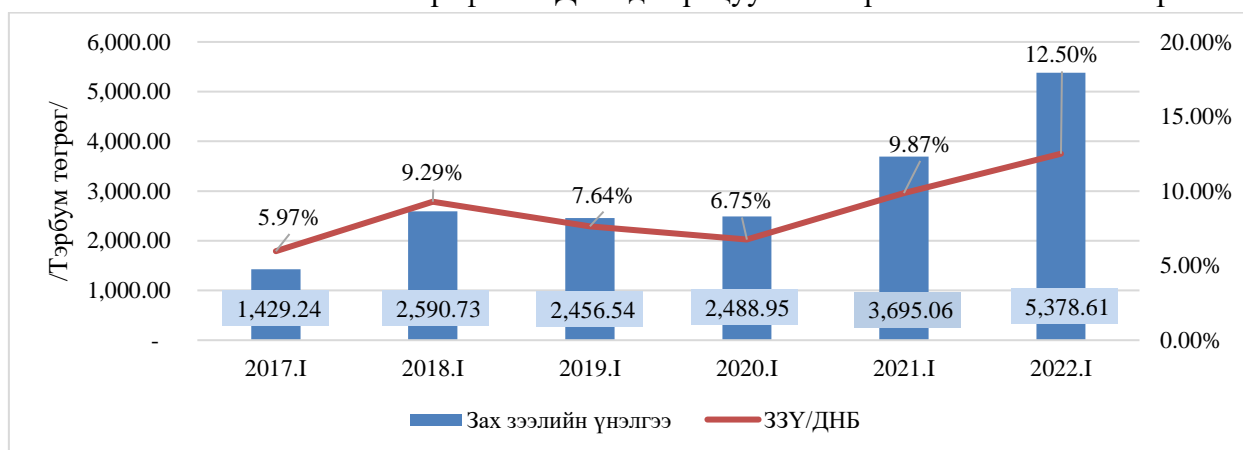
НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ: ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ХӨГЖЛИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Олон улсын валютын сан, Дэлхийн банкнаас хөгжингүй болон хөгжиж буй орнуудын хөгжлийн түвшинг үнэлж, тогтоох хүрээнд хөрөнгийн зах зээлийн хөгжлийн голлох үзүүлэлтүүдэд дараах индикаторуудыг оруулсан байдаг: зах зээлийн үнэлгээ, зах зээлийн үнэлгээний ДНБ-д эзлэх хувь, хөрвөх чадвар, хувьцааны индекс.

1.1. Зах зээлийн үнэлгээ

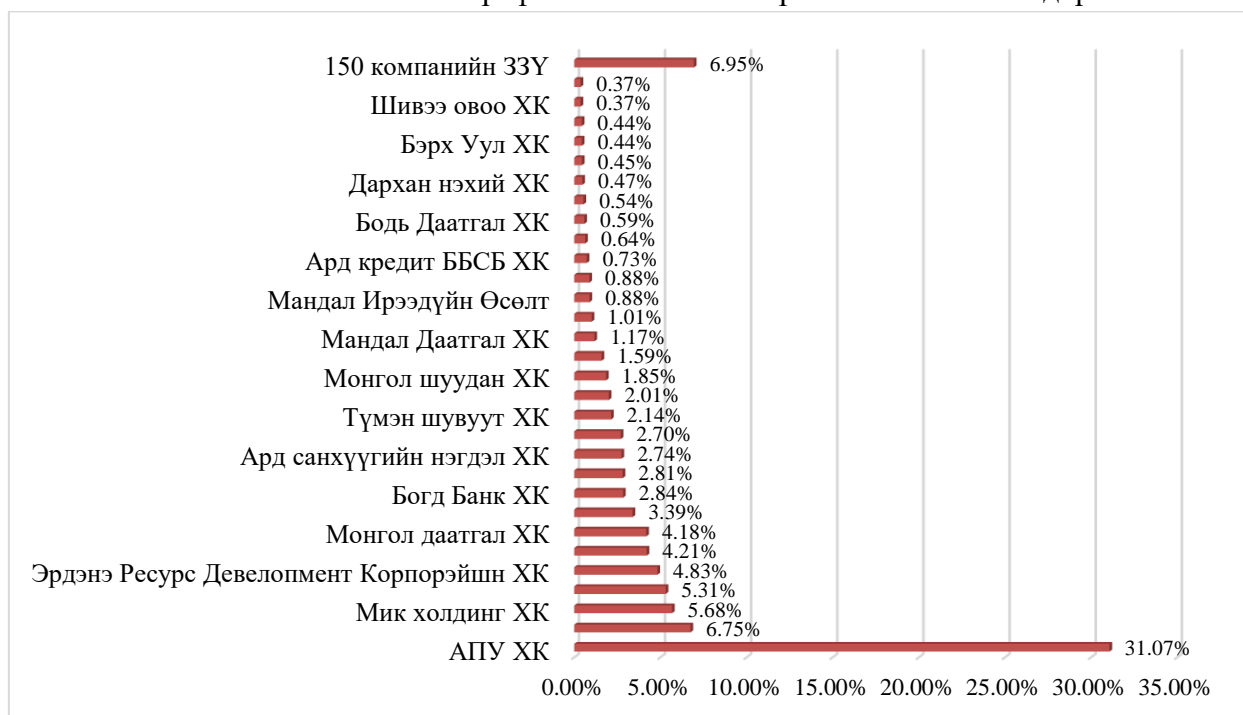
Монгол Улсын хөрөнгийн зах зээлийн үнэлгээ 2022 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар 5.38 их наяд төгрөг болсон нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 45.56 хувиар өссөн бөгөөд уг үзүүлэлт ДНБ-ний 12.50 хувийг эзэлж байна.

График 1. ДНБ-д харьцуулсан хөрөнгийн зах зээлийн үнэлгээ

Монгол Улсын хөрөнгийн зах зээлийн үнэлгээг бүрдүүлж байгаа үнэт цаасны арилжаа эрхлэх байгууллагад бүртгэлтэй нийт 180 компаниас 30 компанийн зах зээлийн үнэлгээ зах зээлийн үнэлгээний 93.05 хувийг бүрдүүлж байна.

График 2. Зах зээлийн үнэлгээ хамгийн өндөр 30 компани

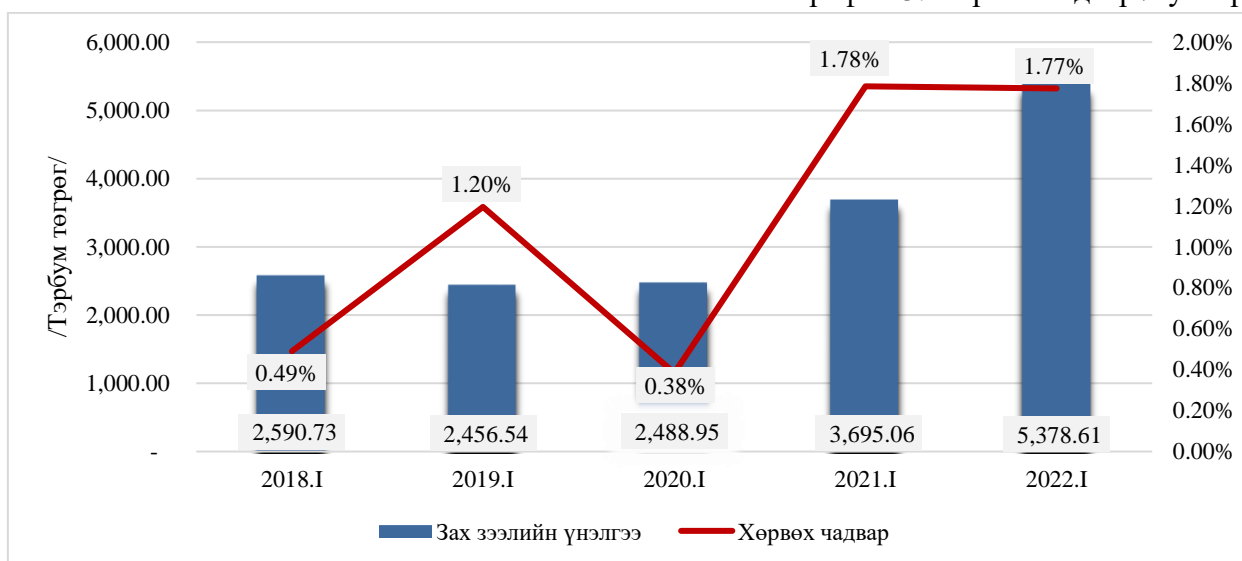

1.2. Хөрвөх чадвар

Дэлхийн банкнаас гаргасан үзүүлэлтээр 2020 оны жилийн эцсийн байдлаар Монгол Улсын багтдаг ангилал буюу дунджаас бага орлоготой орнуудын хөрвөх чадварын үзүүлэлт 53.6 хувь байгаа¹ бол өндөр орлоготой орнуудын хөрвөх чадварын үзүүлэлт 2020 оны жилийн эцсийн байдлаар 98.6 хувь байна.

Монгол Улсын хувьд хувьцааны хөрвөх чадвар энэ оны эхний улирлын байдлаар 1.77 хувь байгаа бөгөөд өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 0.01 пунктээр буурсан байна. Хөрвөх чадварыг тооцохдоо тайлант хугацаанд хийгдсэн хувьцааны хоёрдогч зах зээлийн арилжааны дүнг нийт зах зээлийн үнэлгээнд харьцуулж тооцдог бөгөөд хувьцааны хоёрдогч зах зээлийн арилжааны өсөлтөөс илүү зах зээлийн үнэлгээний өсөлт илүү байсан тул буурсан үзүүлэлттэй харагдаж байна.

График 3. Хөрвөх чадвар /хувиар/

Хөрвөх чадварын үзүүлэлт олон улсын дундаж үзүүлэлттэй харьцуулахад маш бага түвшинд байгаа нь голчлон хувьцааны төвлөрөлтэй хамааралтай байна.

1.3. Үнэт цаасны зах зээлийн индексүүд

“Монголын хөрөнгийн бирж” ХК дээр ТОП-20, MSE-A, MSE-B гэсэн гурван төрлийн хувьцааны үнийн индексүүдийг тооцон гаргадаг. Зах зээлийн үнэлгээ болон хувьцаа нь идэвхтэй арилжаалагддаг нэр бүхий 20 компаниас бүрдэж буй ТОП-20 индексийн дээд үзүүлэлт тайлант хугацааны байдлаар 44,119.22 нэгж, доод үзүүлэлт 36,365.30 нэгж, дундаж үзүүлэлт 40,270.89 нэгж байна. Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 3,461.23 нэгжээр буюу 9.99 хувиар өсөж **38,096.88 нэгж** болсон байна.

“Монголын хөрөнгийн бирж” ХК-аас 2018 онд үнэт цаасны бүртгэлийн I, II ангилалд багтсан компаниудын хамаарах MSE-A болон MSE-B индексийг тооцон гаргадаг болсон.

MSE-A индексийн дээд үзүүлэлт тайлант хугацааны байдлаар 15,779.73 нэгж, доод үзүүлэлт 13,680.92 нэгж, дундаж үзүүлэлт 14,657.57 нэгж байна. Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 3,753.39 нэгжээр буюу 36.98 хувиар өсөж **13,902.71 нэгж** болсон байна.

Харин MSE-B индексийн дээд үзүүлэлт 12,488.82 нэгж, доод үзүүлэлт 11,863.47 нэгж, дундаж үзүүлэлт 12,161.91 нэгж байна. Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 619.41 нэгжээр буюу 5.33 хувиар өсөж **12,229.99 нэгж** болсон байна.

¹ Хөрвөх чадварын үзүүлэлт (%)

Хүснэгт 1. Индексийн үзүүлэлт

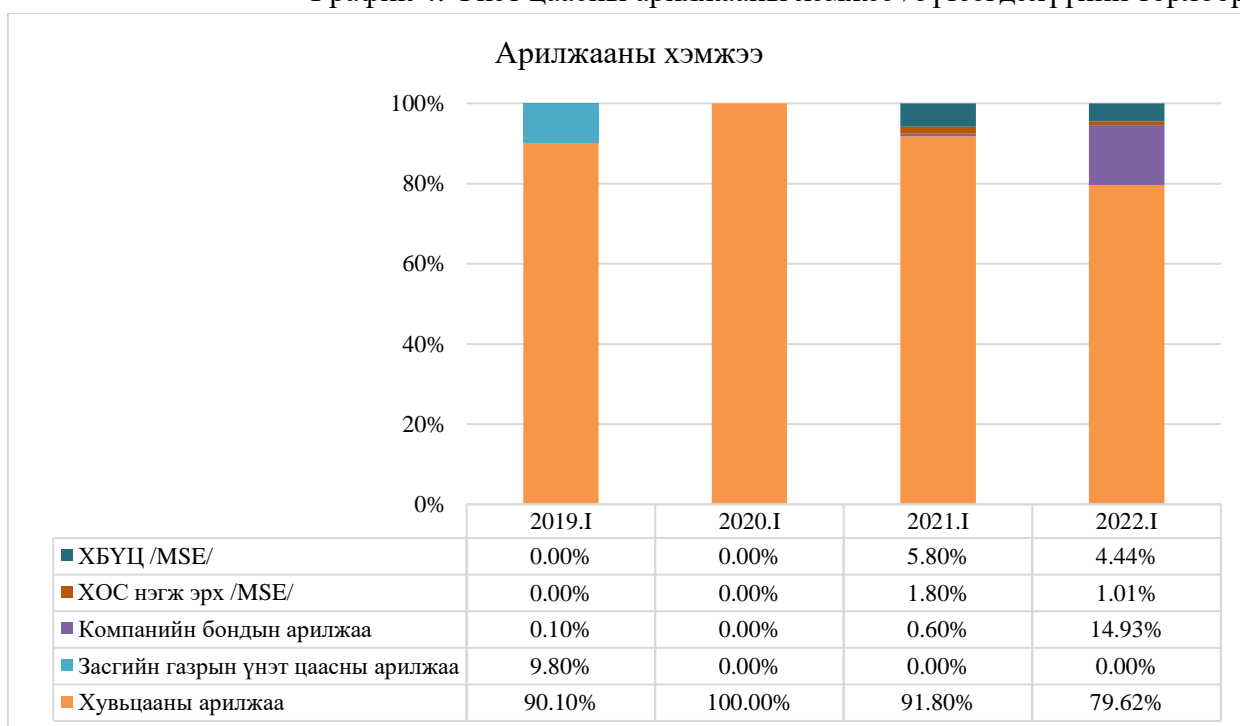
Индекс	2021.03.31	2022.03.31	Өөрчлөлт
ТОП 20	34,635.65	38,096.88	9.99%
MSE A	10,149.32	13,902.71	36.98%
MSE B	11,610.58	12,229.99	5.33%

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ. ҮНЭТ ЦААСНЫ ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ЭРЭЛТ, НИЙЛҮҮЛЭЛТ

2.1. Үнэт цаасны зах зээлийн нийлүүлэлт

Тайлант хугацаанд нийт 119.83 тэрбум төгрөгийн үнэт цаасны арилжаа хийгдсэн байна. Үнэт цаасны арилжаа эрхлэх байгууллагад өмнөх онуудад зөвхөн хувьцаа, өрийн хэрэгсэл, ЗГҮЦ гэсэн 3 төрлийн бүтээгдэхүүн арилжаалагддаг байсан бол 2020 онд анх удаа хамтын хөрөнгө оруулалтын сан, 2021 оны 1 дүгээр улиралд хамгийн анхны нийтэд санал болгон гаргасан хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас амжилттай арилжаалагдсан. Мөн 2022 оны эхний улирлын байдлаар хувьцааны арилжаа түлхүү явагдсан бөгөөд нийт үнэт цаасны арилжааны 79.62 хувийг хувьцаа, 14.93 хувийг компанийн өрийн хэрэгсэл, 4.44 хувийг хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас, 1.01 хувийг хөрөнгө оруулалтын сангийн нэгж эрхийн арилжаа тус тус эзэлж байна.

График 4. Үнэт цаасны арилжааны хэмжээ /бүтээгдэхүүний төрлөөр/

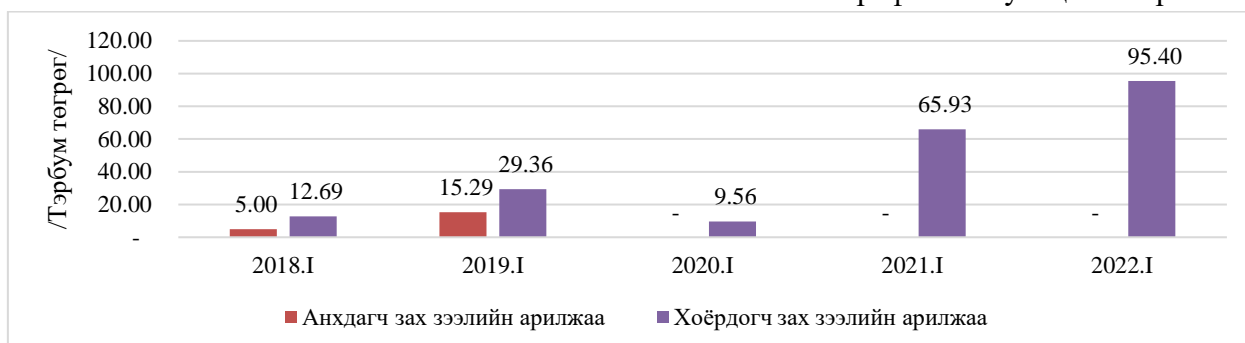
Нийт үнэт цаасны арилжааны хэмжээ өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 66.80 хувиар өссөн бөгөөд үүнд хувьцааны багцын арилжаа голчлон нөлөөлсөн байна.

Харин хөдөө аж ахуйн биржээр тайлант хугацаанд зөвхөн 4 төрлийн нийт 74.48 тэрбум төгрөгийн бараа бүтээгдэхүүн арилжаалагдсан нь өмнөх оны мөн үеэс 10.5 тэрбум төгрөгөөр буюу 16.43 хувиар өссөн байна.

2.1.1. Хувьцааны арилжаа

Тайлант улиралд хувьцааны анхдагч зах зээлийн арилжаа явагдаагүй бөгөөд хоёрдогч зах зээлд нийт 95.40 тэрбум төгрөгийн хувьцааны арилжаа хийгдсэн нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 1.45 дахин өссөн үзүүлэлттэй байна.

График 5. Хувьцааны арилжаа

“Монголын хөрөнгийн бирж” ХК-аар тайлант хугацаанд нийт 59 удаагийн үнэт цаасны арилжаа явагдаж, хоёрдогч зах зээлийн арилжаагаар нийт 130 хувьцаат компанийн 96.3 сая ширхэг хувьцааг 95.40 тэрбум төгрөгөөр арилжсан байна.

Нийт 130 компанийн үнэт цаас арилжаалагдсанаас өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 53 компанийн үнэт цаасны ханш өсөж, 69 компанийн үнэт цаасны ханш буурч, 8 компанийн үнэт цаасны ханш тогтмол арилжаалагдсан байна.

Хувьцааны арилжааг үнэт цаасны арилжаа эрхлэх байгууллагад бүртгэлтэй нийт 180 компаниар ангилбал 30 компанийн хувьцааны арилжааны дүн нийт хувьцааны арилжааны 99.33 хувийг бүрдүүлж байна. Үүнд:

Хүснэгт 2. Арилжааны хэмжээ хамгийн өндөр 30 компанийн арилжааны үнийн дүн /тэрбум төгрөгөөр/

№	Компанийн нэр	Арилжааны үнийн дүн	№	Компанийн нэр	Арилжааны үнийн дүн
1	“АПУ” ХК	49.19	16	“Даваанбулаг” ХК	0.39
2	“Ард санхүүгийн нэгдэл” ХК	15.46	17	“Богд банк” ХК	0.38
3	“Хөсөг трейд” ХК	14.26	18	“Сүү” ХК	0.37
4	“Монос хүнс” ХК	2.17	19	“Монгол Шевро” ХК	0.25
5	“Түмэн шувуут” ХК	1.89	20	“Тэнгэрлиг медиа групп” ХК	0.20
6	“Ард Даатгал” ХК	1.68	21	“Таван толгой” ХК	0.19
7	“Мандал даатгал” ХК	1.42	22	“МИК Холдинг” ХК	0.18
8	“Эрдэнэ Ресурс Девелопмент Корпорэйшн” ХК	1.13	23	“Булган Ундрага” ХК	0.18
9	“Говь” ХК	1.11	24	“Монгол базальт” ХК	0.16
10	“Сентрал экспресс Си Ви Эс” ХК	0.86	25	“ЛэндМН ББСБ” ХК	0.14
11	“Улсын их дэлгүүр” ХК	0.70	26	“Термес центр” ХК	0.14
12	“Талх чихэр” ХК	0.61	27	“Баянгол зочид буудал” ХК	0.13
13	“Ард кредит ББСБ” ХК	0.52	28	“Матери Алимпекс” ХК	0.10
14	“Инвекор ББСБ” ХК	0.42	29	“Увс чацаргана” ХК	0.07
15	“Махимпекс” ХК	0.42	30	“Дархан хөвөн” ХК	0.06

2.1.1.1. Багцын арилжаа

Тайлант хугацаанд нийт 9 хувьцаат компанийн 32.37 сая ширхэг буюу 46.44 тэрбум төгрөгийн үнийн дүн бүхий багцын арилжаа хийгдсэн нь нийт хувьцааны зах зээлийн арилжааны 48.68 хувийг эзэлж байна.

Хүснэгт 3. Багцын арилжаа хийгдсэн компаниуд

№	Үнэт цаасны нэр	Арилжсан ширхэг /мян. ширхэг/	Үнийн дүн /тэр.бум төг/
1	“Ард санхүүгийн нэгдэл” ХК	147.12	971.40
2	“Ард Даатгал” ХК	749.00	711.55
3	“АПУ” ХК	29,333.81	43,316.05
4	“Даваанбулаг” ХК	1,729.70	392.64
5	“Эрдэнэ Ресурс Девелопмент Корпорэйшн” ХК	315.28	250.65
6	“Хөвсгөл” ХК	48.69	3.54
7	“Монгол Шевро” ХК	25.28	250.01
8	“Талх чихэр” ХК	18.00	540.00
9	"Өлзий-Дундговь" ХК	6.80	0.68
	ДҮН	32,373.68	46,436.52

2.1.2. Компанийн өрийн хэрэгслийн арилжаа

Тайлант хугацаанд компанийн бондын анхдагч зах зээлийн арилжаа явагдаагүй бөгөөд хоёрдогч зах зээлийн арилжаагаар нийт 17.89 тэрбум төгрөгийн арилжаа хийгдсэн нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 38.47 дахин өссөн үзүүлэлт юм.

График 6. Компанийн өрийн хэрэгслийн анхдагч зах зээлийн арилжаа

2.1.3. Хөрөнгө оруулалтын сангийн нэгж эрхийн арилжаа

Хөрөнгө оруулалтын сангийн тухай хууль батлагдсанаас хойших хугацаанд 2022 оны эхний улирлын байдлаар нийт 34 хөрөнгө оруулалтын менежментийн компани тусгай зөвшөөрөл авсан байна.

Тайлант хугацаанд хөрөнгө оруулалтын сангийн нэгж эрхийн анхдагч зах зээлийн арилжаа явагдаагүй бөгөөд хоёрдогч зах зээлд 2.6 сая ширхэг нэгж эрхийг 1.21 тэрбум төгрөгийн үнийн дүнгээр арилжаалсан байна.

2.1.4. Хөдөө аж ахуйн биржийн арилжаа

Тайлант хугацаанд Хөдөө аж ахуйн биржээр нийт 74.48 тэрбум төгрөгийн бараа бүтээгдэхүүн арилжаалагдсан нь өмнөх оны мөн үеэс 10.5 тэрбум төгрөгөөр буюу 16.43 хувиар өссөн үзүүлэлт бөгөөд дараах 4 төрлийн бүтээгдэхүүн арилжаалагдсан байна. Үүнд:

Зураг 1. Хөдөө аж ахуйн биржийн арилжаа

2.1.5. Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас

“Омни актив ТЗК” ХХК нь 2022 оны 1 дүгээр сард 5.0 тэрбум төгрөгийн үнийн дүн бүхий хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас гаргасан бөгөөд анхдагч болон хоёрдогч зах зээлд нийт 5.3 тэрбум төгрөгийн арилжаа хийгдсэн нь нийт арилжааны үнийн дүнгийн 4.44 хувийг эзэлж байна.

2.2. Үнэт цаасны зах зээлийн эрэлт

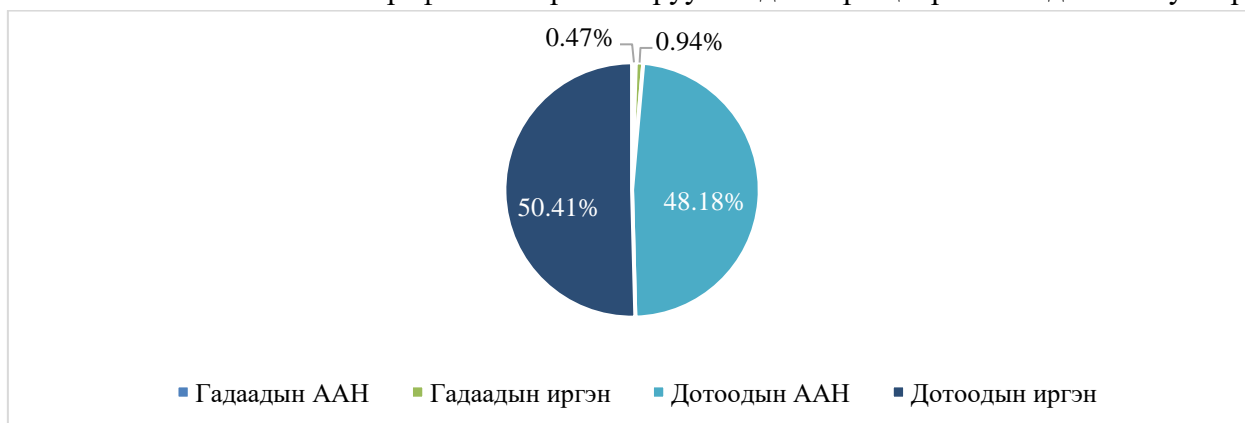
Тайлант хугацаанд 2,615 данс нээгдэж өссөн дүнгээр нийт 2,431,336 данс нээгдсэн байна. Мөн тайлант хугацаанд 8,239 холболтын данс нээгдэж нийт 470,325 холболтын данс нээгджээ.

2.2.1. Хөрөнгө оруулагчдын бүтэц

Тайлант хугацаанд дотоодын иргэн, аж ахуйн нэгжийн хийсэн арилжаа нийт хийгдсэн арилжааны 98.59 хувийг эзэлж байгаа бөгөөд үүнд дотоодын иргэний хийсэн арилжаа 50.41 хувь, дотоодын аж ахуйн нэгжийн хийсэн арилжаа 48.18 хувь тус тус байна. Энэ нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 0.59 нэгжээр буурсан байна.

Харин гадаадын иргэн, аж ахуйн нэгжийн хийсэн арилжаа нийт хийгдсэн арилжааны 1.41 хувь (гадаадын иргэний хийсэн арилжаа 0.94 хувь, гадаадын аж ахуйн нэгжийн хийсэн арилжаа 0.47 хувь)-ийг эзэлж байгаа бөгөөд энэ нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 11.73 нэгжээр буурсан үзүүлэлт юм.

График 7. Хөрөнгө оруулагчдын бүтэц /арилжаанд эзлэх хувиар/

2.3. Биржийн бус зах зээлийн үйл ажиллагаа

Биржийн бус зах зээлийн зохицуулалтыг орчныг тодорхой болгохоор “Биржийн бус зах зээлийн үйл ажиллагааны журам”-ыг баталсан. Биржийн бус зах зээл нь биржийн зах зээлтэй харьцуулахад мэргэжлийн хөрөнгө оруулагчид оролцдог онцлогтой бөгөөд энэ нь үнэт цаас гаргах гэж буй компаниудад тавигдах шалгуур нь харьцангуй бага байх, үнэт цаас гаргах цаг хугацаа, зардал хэмнэх зэрэг олон давуу талыг олгож байна.

Мөн Инновацийн тухай хуулийн 12¹ дэх заалтын дагуу “Биржийн бус зах зээлийн үйл ажиллагааны журам”-д холбогдох нэмэлт, өөрчлөлтийг оруулан баталсан бөгөөд цаашид гарааны компани хувьцаагаа биржийн бус зах зээлд олон нийтэд санал болгон гаргах боломжтой болсон.

Тайлант хугацааны байдлаар биржийн бус зах зээлд нийт 32 үнэт цаас гаргагчийн 366.83 тэрбум төгрөгийг амжилттай татан төвлөрүүлээд байна.

Хүснэгт 4. Биржийн бус зах зээлийн арилжаа /тэрбум төгрөг/

№	Үнэт цаас гаргагчийн нэр	Нийт	
		бүртгүүлсэн дүн	Татан төвлөрүүлсэн дүн
1	“Монкон групп” ХХК	15.00	15.00
2	“Гэрэл финанс ББСБ” ХХК	0.50	0.50
3	“Бизнес инвестмэнт деволопмент ББСБ” ХХК	1.00	1.00
4	“Альфа зон” ХХК	20.00	15.00
5	“Тера анлимитед” ХХК	2.00	1.40
6	“Хан” ХХК	3.00	3.00
7	“НВЦ Трейдинг” ХХК	7.00	7.00
8	“Говь” ХК	10.00	10.00
9	Монгол Улсын хөгжлийн Банк	284.46	142.46
10	“Нөмөр Кредит ББСБ” ХХК	2.00	2.00
11	“Кэй Эй Майнинг” ХХК	10.00	3.21
12	“Бичил Глобус Финанс ББСБ” ХХК	9.84	9.84
13	“Ти Ди Би Лизинг” ХХК	15.00	10.00
14	“Хөх Монгол Говь Транс” ХХК	3.00	3.00
15	“Бэрс финанс ББСБ” ХХК	10.00	10.00
16	“Төгс прогресс” ХХК	10.00	0.94
17	“Кредитех СТМ ББСБ” ХХК	1.25	1.00
18	“Төв Азийн зам” ХХК	10.00	4.00
19	“Ашид Капитал ББСБ” ХХК	26.00	26.00
20	“Гацуурт” ХХК	8.00	6.40

21	“Грийн индастри” ХХК	10.00	6.00
22	“Шунхлай” ХХК	50.00	20.00
23	“МИК ОССК” ХХК	150.00	34.20
24	“Инвескор ББСБ” ХК	6.74	6.74
25	“Жи эс би капитал ББСБ” ХХК	2.50	2.50
26	“Таван богд финанс ББСБ” ХХК	4.90	4.90
27	“Нэкст Дистрибьюшн” ХХК	5.00	5.00
28	“Гэрэгэ Системс” ХХК	3.00	3.00
29	“Экспокс” ХХК	10.00	7.50
30	“Гэрэл финанс ББСБ” ХХК	0.50	0.50
31	“Ард кредит ББСБ” ХХК	7.00	3.19
32	“Актив Гарден” ХХК	10.00	1.55
Нийт		707.69	366.83

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ. ҮНЭТ ЦААСНЫ ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ОРОЛЦОГЧИД

Өнөөдрийн байдлаар үнэт цаасны зах зээл дээр Үнэт цаасны зах зээлийн тухай, Хөрөнгө оруулалтын сангийн тухай, Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасны тухай, Компанийн тухай хууль, Хөдөө аж ахуйн гаралтай бараа, түүхий эдийн биржийн тухай хуулиуд хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байна. Эдгээр хууль болон бусад холбогдох дүрэм, журам, зааврын хэрэгжилтэд хяналт тавих, санхүүгийн үйлчилгээг зохицуулах, хөрөнгө оруулагчдын эрх ашгийг хамгаалах чиг үүргийг Санхүүгийн зохицуулах хороо хэрэгжүүлж байна.

Дээрх хууль тогтоомжийн хүрээнд тайлант хугацаанд Санхүүгийн зохицуулах хорооноос тусгай зөвшөөрөл авсан 157, үнэт цаасаа бүртгүүлсэн 314 ХК, хувийн хөрөнгө оруулалтын санг үүсгэн байгуулах баримт бичгийг нь бүртгэсэн 26, үнэт цаасны зах зээлд хууль, үнэлгээ, аудитын үйлчилгээ үзүүлэх этгээдээр бүртгүүлсэн 102 этгээд байна.

Хүснэгт 5. Үнэт цаасны зах зээлд оролцогчид

№	Үйл ажиллагааны төрөл	Тоо
Тусгай зөвшөөрөлтэй үйл ажиллагаа		
1	Үнэт цаасны арилжаа эрхлэх байгууллага	2
2	Үнэт цаасны төлбөр тооцооны байгууллага*	2
3	Үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн байгууллага	1
4	Хөрөнгө оруулалтын менежментийн компани	34
5	Хамтын хөрөнгө оруулалтын сан /хаалттай/	2
6	Кастодиан	3
7	Үнэт цаасны компани /брокер, дилер, андеррайтер, хөрөнгө оруулалтын зөвлөх/	57 ¹
8	Хөрөнгө итгэмжлэн удирдах	7
9	Барьцаат үнэт цаасны хөрөнгийн багцын бүртгэлийг хянагч	1
10	Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас гаргах	37
12	Хөдөө аж ахуйн бирж	1
13	Хөдөө аж ахуйн брокер	10
14	Өөрийгөө зохицуулах байгууллага*	2
Хувийн ХОС-г үүсгэн байгуулах баримт бичгийг бүртгэсэн		
15	Хувийн ХОС-г үүсгэн байгуулах баримт бичгээ бүртгүүлсэн	26
Бүртгэлтэй ХК-ийн тоо		
16	Хувьцаат компани	314

17	Арилжаа эрхлэх байгууллагад бүртгэлтэй*	180
Бүртгэлтэй хөндлөнгийн мэргэжлийн үйлчилгээ үзүүлэгч байгууллагууд		
18	ҮЦЗЗ-д оролцогчид аудитын үйлчилгээ үзүүлэх	46
19	ҮЦЗЗ-д оролцогчид хөрөнгийн үнэлгээний үйлчилгээ үзүүлэх	22
20	ҮЦЗЗ-д оролцогчид хууль зүйн зөвлөгөө үзүүлэх	34
Нийт		573

¹Андеррайтерийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөлтэй 2 банк орсон болно.

*Давхардсан тоо

3.1. Гадаад улсын арилжаа эрхлэх байгууллагад зуучлах үйл ажиллагааны зөвшөөрөл авсан компаниудын талаар

Хорооноос гадаад улсын арилжаа эрхлэх байгууллагад зуучлах үйл ажиллагааны зөвшөөрөл авсан нийт 13 ҮЦК байгаагаас 2022 оны эхний улирлын байдлаар 7 ҮЦК нь 8,359 удаагийн хэлцлээр 694 харилцагчийн 626.74 тэрбум төгрөгийн гадаад арилжааг зуучилсан байна. Үүнээс “Голомт Капитал ҮЦК” ХХК нь хамгийн өндөр буюу нийт гадаад арилжааны 87.29 хувийг бүрдүүлж байна.

Хүснэгт 6. Гадаад улсын арилжаа эрхлэх байгууллагад зуучлах зөвшөөрөлтэй компани

№	Компанийн нэр	Нийт гадаад арилжааны дүн /Тэрбум төгрөг/		Нийт хийгдсэн хэлцлийн тоо /гадаад арилжаа/		Нийт гадаад арилжаанд оролцсон харилцагчдын тоо
		Өөрийн нэрийн өмнөөс	Харилцагчийн нэрийн өмнөөс	Өөрийн нэрийн өмнөөс	Харилцагчийн нэрийн өмнөөс	
1	"Ард Секьюритиз ҮЦК" ХХК	-	9.26	-	1161	23
2	"Райнос инвестмент ҮЦК" ХХК	0.50	4.15	1	12	13
3	"Централ секьюритиз ҮЦК" ХХК	-	-	-	-	-
4	"Голомт капитал ҮЦК" ХХК	1.66	547.09	42	6049	375
5	"Мирэ эссет секьюритис Монгол ҮЦК"	-	2.75	-	4	4
6	"Ти Ди Би Секьюритис ҮЦК" ХХК	3.10	48.63	14	213	116
7	"Алекс капитал ҮЦК" ХХК	0.06	14.54	15	843	115
8	"Гүүдсек ҮЦК" ХХК	-	-	-	-	-
9	"Мандал капитал маркетс" ХХК	-	0.33	-	77	12
10	"Өлзий энд КО капитал ҮЦК" ХХК	-	-	-	-	-
11	"Эм Ай Си Си" ХХК / МССС/	-	-	-	-	-
12	"Бидисек ҮЦК" ХК	0.00	-	338	-	36

13	"Таван богд капитал ҮЦК" ХХК	-	-	-	-	-
Нийт		11.98	626.74	410	8359	694

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ. ҮНЭТ ЦААСНЫ ЗАХ ЗЭЭЛ ДЭЭР САНХҮҮГИЙН ЗОХИЦУУЛАХ ХОРООНООС АВЧ ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН ОНЦЛОХ АРГА ХЭМЖЭЭ

Санхүүгийн зохицуулах хорооноос 2022 оны эхний улирлын байдлаар Монгол Улсын хөрөнгийн зах зээлийн зохицуулалтыг боловсронгуй болгох, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний нэр төрлийг нэмэгдүүлэх чиглэлд голчлон анхаарч дараах ажлуудыг хийж гүйцэтгэлээ. Үүнд:

4.1. Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хууль

Монгол Улсын Сангийн сайдын 2021 оны 4 дүгээр сарын 05-ны өдрийн 52 дугаар тушаалаар шинэчлэн баталсан “Хөрөнгийн зах зээлийн холбогдох хууль эрх зүйн орчинд шаардлагатай нэмэлт, өөрчлөлт оруулах үүрэг бүхий” ажлын хэсгийн зүгээс “Үнэт цаасны зах зээлийн тухай” хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг Хууль тогтоомжийн тухай хуульд заасны дагуу Хорооны цахим хуудсанд байршуулан олон нийт болон мэргэжлийн байгууллагуудын холбогдох саналыг аван, хуулийн төслийг эцэслэн боловсруулж, Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлсний дараа 2022 оны Улсын Их Хурлын хаврын чуулганд өргөн мэдүүлэхээр ажиллаж байна.

4.2. Хөрөнгө оруулалтын сангийн журам

Улсын Их Хурлаас 2013 онд Хөрөнгө оруулалтын сангийн тухай хуулийг баталснаас хойших хугацаанд Хорооны зүгээс хөрөнгө оруулалтын менежментийн компани, хөрөнгө оруулалтын сангийн үйл ажиллагаатай холбоотой харилцааг зохицуулсан журмуудыг батлан мөрдүүлж байгаа бөгөөд олон улсын санхүүгийн зах зээлд хамтын сангийн үйл ажиллагаанд гарч буй зохицуулалтын өөрчлөлт, сангийн хөгжлийн шинэ хандлага, зах зээлийн нөхцөл байдал болон өөрийн орны онцлог, гадаад, дотоодын зөвлөхүүдээс хөрөнгө оруулалтын санг хөгжүүлэх чиглэлээр өгч байсан зөвлөмжид үндэслэн холбогдох журмуудад нэмэлт, өөрчлөлт оруулж, зохицуулалтын орчныг боловсронгуй болгох шаардлага тулгарч байсан.

Үүнтэй холбогдуулан Захиргааны ерөнхий хуульд заасан шаардлагын хүрээнд хөрөнгө оруулалтын менежментийн компанийн үйл ажиллагаатай холбоотой 2 журмыг нэг журмын төсөлд нэгтгэсэн бол хөрөнгө оруулалтын сангийн үйл ажиллагаатай холбоотой 5 журмыг нэг журмын төсөлд нэгтгэсэн. Мөн дээрх журмуудыг Хөрөнгө оруулалтын сангийн тухай хуультай нийцүүлж, хууль болон журмын зохицуулалтын зөрүүг арилгаж, хамтын болон хувийн хөрөнгө оруулалтын сангийн үйл ажиллагаа, баримт бичгийг бүртгүүлэх, тавигдах нөхцөл, шаардлагатай холбоотой харилцааг нарийвчлан зохицуулж, хялбаршуулах замаар журмын төслүүдийг боловсруулж, 2022 оны 2 дугаар улиралд багтаан Хорооны хуралдаанд танилцуулахаар ажиллаж байна.

4.3. Хөрөнгийн зах зээлд гарсан шинэ бүтээгдэхүүн

Үнэт цаасны арилжаа эрхлэх байгууллагад өмнөх онуудад зөвхөн хувьцаа, өрийн хэрэгсэл, ЗГҮЦ гэсэн 3 төрлийн бүтээгдэхүүн арилжаалагддаг байсан бол 2020 онд анх удаа хамтын хөрөнгө оруулалтын сан, 2021 оны 1 дүгээр улиралд хамгийн анхны нийтэд санал болгон гаргасан хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас амжилттай арилжаалагдсан.

Санхүүгийн зохицуулах хорооноос шинэ бүтээгдэхүүний төрлийг нэмэгдүүлэх тал дээр онцгой анхаарал хандуулж, бодлогоор дэмжсэний үр дүнд 2022 оны эхний улирлын байдлаар 5 шинэ бүтээгдэхүүн /2020-2022 онд нийт 36 шинэ бүтээгдэхүүн/ гараад байгаа бөгөөд үүнд 1 нийтэд санал болгон анх удаа гаргаж буй хувьцаа /“Волтам” ХХК/, 1 компанийн хаалттай өрийн хэрэгсэл /“Ард кредит ББСБ” ХК/, 1 нээлттэй хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас /“Омни актив ТЗК” ХХК/, 1 хаалттай хүрээнд нэмж гаргасан энгийн хувьцаа /“Блюскай секьюритиз ҮЦК” ХК/, 1 өрийг хувьцаагаар солих зорилгоор хаалттай хүрээнд нэмж гаргаж буй энгийн хувьцаа /“Шарын гол” ХК/-г тус тус бүртгээд байна.

4.4. Гадаад харилцаа, хамтын ажиллагаа

4.4.1. Тогтвортой санхүүжилтийн холбоо /ТоС холбоо/:

“Монголын эдийн засгийн форум-2022” арга хэмжээний хүрээнд Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн ивээл дор “Ногоон санхүүжилт бүс нутгийн чуулган” 2022 оны 3 дугаар сарын 29, 30-ны өдрүүдэд зохион байгуулагдсан бөгөөд Санхүүгийн тогтвортой байдлын зөвлөлийн гишүүн байгууллагууд болох Санхүүгийн зохицуулах хороо, Сангийн яам, Монгол банк, хадгаламжийн даатгалын корпорацийн удирдлагууд “Тогтвортой санхүүгийн үндэсний замын зураг”-ийг баталсан. Ингэснээр нээлттэй хувьцаат компаниудыг байгаль орчин, нийгэм, засаглалын тайлан гаргаж мэдээлдэг болох тогтолцоо бүрдэх юм. Мөн уг арга хэмжээний үеэр холбогдох мэргэжлийн холбоод болон даатгал, банк бус санхүүгийн байгууллага, Монголын хөрөнгийн биржийн ТОП-20 хувьцаат компани, МҮХАҮТ-ын ТОП-100 аж ахуйн нэгжийн төлөөллүүд “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөнийг дэмжиж, санамж бичигт гарын үсэг зурсан болно.

ҮНЭТ ЦААСНЫ ГАЗАР